

معرفی کتاب:

مهدوی نامه

دارالمعلمین عالی ادامه داد. بعد از اخذ درجه لیسانس در همان رشته در ۱۳۱۰ ش برای ادامه تحصیلات عازم فرانسه شد. با تلاش خستگی ناپذیر و اشتیاق وافر دوران تحصیلات عالی خود را در فرانسه گذراند و در پایان در رشته‌های ریشه‌شناسی زبان عربی، تحقیقات ایرانی به روان‌شناسی، روان‌شناسی و آموزش و پرورش، علم اخلاق و علم الاجتماع، فلسفه عمومی و منطق به اخذ گواهی‌نامه تحصیلات عالی از دانشگاه پاریس، استراسبورگ و دانشکده مون پلیمه موفق گردیده است. استاد دکتر یحیی مهدوی رساله اصلی خود را برای اخذ درجه دکترای مملکتی در فرانسه با عنوان شناسایی در نزد فلاسفه نخستین اسلام به راهنمایی آندره لالاند و رساله دوم خود را با عنوان فهرست مصنفات ابن‌سینا به

دکتر یحیی مهدوی، استاد ممتاز دانشگاه تهران و بینانگزار فلسفه جدید در ایران، یکی از مفاخر برجسته فرهنگ و دانش ایرانی به شمار می‌رود. وی در ۱۲۸۷ ش در تهران در خاندانی سرشناس دیده به جهان گشود. پدر وی مرحوم حاجی امین‌الضرب از رجال سرشناس و دانش دوست بود و به فرموده استاد «با علما بسیار حشر و نشر داشت». دکتر مهدوی تحصیلات مقدماتی را در خانه با معلم‌های سرخانه گذاراند. سپس چهارسال تحصیلی را طی دو سال در مدرسه دارالفنون به پایان رساند. وی از محضر استادانی چون بدیع‌الزمان فروزانفر، میرزا عبدالعظیم خان قریب، گل‌گلاب، مسعود کیهان و میرزا کاظم خان شیمی بهره‌مند شد. پس از اخذ دیپلم دارالفنون تحصیلات خود را در رشته ادبیات و فلسفه

از بوترو و دیگران ۹

۸- شکاکان یونان

و آثار دیگر

مهدوی نامه، مجموعه‌ای از مقالات استادان گروه فلسفه و تنی از چند از دیگر اساتید است که به منظور اظهار حق شناسی و تجلیل و تقدیر از خدمات فرهنگی و دانشگاهی استاد دکتر یحیی مهدوی تدوین و گردآوری شده است. این مجموعه زیر نظر دکتر جهانگیری و با همکاری آقایان علی اصغر محمدخانی و حسن سید عرب در زمینه چاپ و نشر آن فراهم آمده است. این کتاب پس از چاپ طی مراسمی با حضور شاگردان استاد دکتر یحیی مهدوی در منزل وی به ایشان اهداء گردید.

مهدوی نامه با پیشگفتاری از دکتر جهانگیری آغاز می‌شود. سپس گزارش گفت و گو با استاد مهدوی طی ملاقاتی که توسط دکتر محمد خوانساری، دکتر غلامعلی حداد عادل، دکتر نصرالله پورجوادی در اول اسفند ۱۳۷۷ در منزل استاد صورت گرفته عرضه می‌شود. پس از آن مهدوی نامه در دو بخش ادامه می‌یابد: بخش اول درباره دکتر مهدوی است که طی آن دکتر محمد خوانساری به معرفی زندگی، احوال و آثار استاد می‌پردازد و دکتر غلامعلی حداد عادل مهدوی نامه را به ذکر چند خاطر از استاد مزین می‌کند.

بخش دوم که به مقالات اهدا شده اختصاص دارد شامل بیست و شش مقاله در موضوعات کلامی، فلسفی (غربی و اسلامی)، عرفانی و ادبی و تاریخی است. عناوین مقالات و مؤلفان آنها به شرح ذیل است:

- ۱- ایرج افشار، نخستین شرکت ملی طبع کتاب
- ۲- دکتر علی م. افضلی، مجردات از نظر فلسفه، کلام و وحی (کلامی - فلسفی)
- ۳- دکتر محمد ابراهیم باستانی پاریزی، درخت جواهر

راهنمایی امیل برهیه گذاراند. پس از تصویب دکتری ایشان در شورای عالی وزارت فرهنگ در ۱۳۱۹، وی در ۱۳۲۰ رسماً به عنوان دانشیار فلسفه در دانشگاه آغاز به کار کرد و در ۱۳۵۲ بازنشسته شد. ولی از آن پس نیز سالها به تقاضای دانشگاه به عنوان استاد ممتاز به تدریس در دوره دکتری ادامه داد. استاد دکتر یحیی مهدوی در تمام این دوران صادقانه و صمیمانه و با تعهد لحظه‌ای از خدمت نیاسود و با بصیرت و دقت به تعلیم و تربیت اساتید و فرهیختگانی که اینک خود از استادان فلسفه دانشگاه‌اند همت گماشت. از جمله این استادان که در دوره دکتری از جلسات وی بهره برده‌اند آقایان دکتر احمد احمدی، دکتر غلامرضا اعوانی، دکتر نصرالله پورجوادی، دکتر محسن جهانگیری، دکتر غلامعلی حداد عادل، دکتر علی مراد داودی، دکتر رضا داوری، مرحوم دکتر سید جلال الدین بختیوی از گروه فلسفه دانشگاه تهران را می‌توان نام برد. همچنین از جمله برکات وجودی استاد دکتر مهدوی آثار قلمی متعددی است که بی‌شک بر فلسفه پژوهان و فرهنگ دوستان پوشیده نیست. از آن جمله می‌توان عناوین ذیل را ذکر کرد:

- ۱- جامعه‌شناسی یا علم الاجتماع
- ۲- ترجمه شناخت روش علوم یا فلسفه علمی، تألیف فلیسین شاله؛
- ۳- تصحیح مصنفات افضل الدین محمد مرقی کاشانی به همراه دکتر بختی مینوی
- ۴- فهرست نسخه‌های مصنفات ابن سینا
- ۵- ترجمه فلسفه عمومی یا مابعدالطبیعه تألیف پل فولکیه
- ۶- قصص قرآن مجید، برگرفته از تفسیر ابوبکر عتیق نیشابوری
- ۷- ترجمه منادولوژی از لایب نیتس (مقدمه و شرح

- پیشکش اول سال (تاریخی)
- ۱۷- دکتر سید جعفر شهیدی، شناخت من از سید جمال الدین
- ۱۸- ما ن فرد فرینگز، ادموند هوسرل و ماکس شرلر، دو دیدگاه دربارهٔ بین‌الذہان استعلایی، ترجمه دکتر علی قیصری (فلسفه غرب)
- ۱۹- دکتر علیمحمد کاردان، نقش فلسفه در تعلیم و تربیت و علوم تربیت (روان‌شناسی فلسفی)
- ۲۰- مرحوم دکتر محمدحسن لطفی، افلاطون و فرهنگ یونان (فلسفه غرب)
- ۲۱- دکتر فتح‌الله مجتبیایی، حواشی بر دیوان حافظ. (ادبی، عرفانی)
- ۲۲- مرحوم دکتر سیدجلال الدین مجتبوی، اخوان الصفا (فلسفه اسلامی)
- ۲۳- دکتر کریم مجتهدی، دنس اسکوتوس و فلسفه او (فلسفه غرب)
- ۲۴- دکتر مهدی محقق، ابن هندو و سنت پزشکی یونانی (تاریخ علم)
- ۲۵- دکتر سید مصطفی محقق داماد، تحلیلی از آراء فلسفی ابن سینا در مورد خانواده (فلسفی)
- ۲۶- سلیم نیساری، معنی یک بیت حافظ (ادبیات) در مهدوی نامه همچنین تصاویری از دست خط و نمونه‌هایی از خوشنویسی استاد دکتر یحیی مهدوی و نیز عکسهایی از ایشان به همراه همکاران و دوستان وی به چاپ رسیده است.
- مهدوی نامه در بیست و هفت + ۷۲۴ ص: مصور، به قطع وزیری، توسط انتشارات هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب) در بهمن ۱۳۷۸ منتشر گردیده است.
- فاطمه فنا
- ۴- دکتر سلیمان البدور، قوه متخیله در فلسفه فارابی و اسپینوزا (فلسفی)
- ۵- دکتر محمدرضا بهشتی، نگرشی تاریخی به تحول مفهوم آرخبه (مبدأ) از دورهٔ پیش از سقراطیان تا ارسطو (فلسفه غرب)
- ۶- دکتر استفان پانوسی، فلسفه شرقی ابن سینا (فلسفه اسلامی)
- ۷- دکتر علی پایا، رئالیسم علمی چیست؟ (فلسفه علم)
- ۸- دکتر نصرالله پورجوادی، عبدالرزاق کاشی و شیخ اشراق (عرفانی - فلسفی)
- ۹- دکتر محسن جهانگیری، علیت الهی در فلسفه اسپینوزا (فلسفه غرب)
- ۱۰- دکتر غلامعلی حداد عادل، رابطهٔ دینامیسم و جوهر (فلسفه غرب)
- ۱۱- دکتر رضا داوری، ملاحظاتی در باب تکنیک (فلسفه غرب)
- ۱۲- مرحوم دکتر عباس زریاب، آیا دلالت الفاظ بر معانی ذاتی است؟ (منطق فلسفی)
- ۱۳- مرحوم دکتر غلامرضا ستوده، چهارده سال همکاری دکتر یحیی مهدوی با مؤسسه لغت نامه دهخدا.
- ۱۴- دکتر سید جعفر سجادی، منشور تحریم فلسفه یا مبارزه با تفکر (فلسفه اسلامی)
- ۱۵- دکتر سید عبدالرحمن بدوی، ارسطو، معلم اندیشه در جهان اسلام، ترجمه اسماعیل سعادت. (فلسفه اسلامی).
- ۱۶- دکتر رضا سلیمان حشمت، تاریخ در نظر هایدگر (فلسفه غرب)

نام کتاب: کون و فساد

مؤلف: ارسطو

مترجم: اسماعیل سعادت

ناشر: مرکز نشر دانشگاهی

کون و فساد که از رساله‌های بسیار مهم و کوتاه ارسطو به شمار آید از مشهورترین آثار است که مربوط به طبیعت می‌باشد. از رساله کون و فساد چندین ترجمه به زبانهای اروپایی در دست است که مترجم محترم این رساله را از روی یک ترجمه فرانسوی که به قلم ژ. تریکو و سه ترجمه انگلیسی، یکی به قلم هارولد ه. جواکیم استاد منطق در دانشگاه آکسفورد، دیگری به قلم اس. فورستر استاد سابق زبان یونانی در دانشگاه شفیلد انگلستان. و سوم ترجمه با یادداشتهای مفصل به اهتمام کریستوفر جان فارد و ویلیامز، دانشیار فلسفه در دانشگاه بریستول انگلستان، ترجمه نموده است. ترجمه فارسی براساس ترجمه فرانسوی تریکو بوده (که ترجمه‌های او به سبب دقت و رعایت امانت و نیز به سبب اشتغال بر یادداشتهای فراوان روشن کننده نکات مهم، از معتبرترین ترجمه‌های آثار ارسطو است) ولی مترجم هر جا که ترجمه فرانسوی را روشن و رسا نیافته بر سه ترجمه دیگر مراجعه نموده است. امتیاز دیگر ترجمه حاضر اینست که مترجم محترم بیشتر یادداشتهایی را که تریکو در ذیل ترجمه خود آورده، و نیز مقدمه جامعی که تریکو در آغاز ترجمه آورده و اطلاعاتی درباره موقعیت کون و فساد در آثار طبیعی ارسطو بدست می‌دهد، به فارسی ترجمه نموده‌اند. ضمناً برای آگاهی اجمالی خواننده از زندگی و اندیشه فلسفی ارسطو متنی را از

André Vergez et Denis Huisman, Histoire des Philosophes illustrée Par les textes,
Fernand Nathan, Paris, 1966.

ترجمه کرده و پیش از مقدمه آورده‌اند.

نام کتاب: مابعدالطبیعه (متافیزیک)

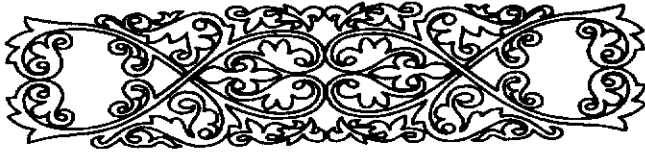
مؤلف: ارسطو

مترجم: محمد حسن لطفی تبریزی

ناشر: انتشارات طرح نو

این کتاب که شاید بتوان گفت مهمترین اثر ارسطو می‌باشد هر چند که قبلاً توسط دکتر شرف‌الدین خراسانی از یونانی به فارسی ترجمه گردیده است (نشر گفتار سال ۶۶ و با مقدمه جدید در سال ۷۷ توسط انتشارات حکمت) لیکن بدلیل اهمیت و جایگاه خاص آن در فلسفه، سزاوار ترجمه‌های متعدد می‌باشد. آقای دکتر لطفی این بار براساس ترجمه آلمانی هرمان بونیتس و مقابله و مراجعه به ۸ ترجمه و تفسیر دیگر، مابعدالطبیعه را به فارسی ترجمه کرده‌اند. بجهت پیچیده بودن متن اصلی، حواشی و یادداشتهایی به کتاب افزوده گردیده که بیشتر مأخوذ از تفسیر دیوید راس و حواشی تریکو می‌باشد که هر دو از مهمترین ارسطوشناسان و مفسرین آثار ارسطو می‌باشند که این خود از امتیازات ترجمه حاضر می‌باشد.

نام کتاب: سماع طبیعی (فیزیک)

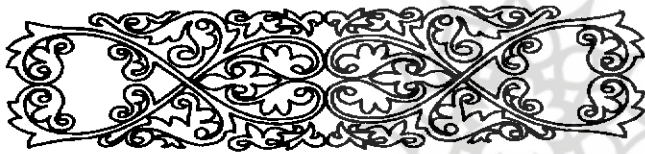
مؤلف: ارسطو

مترجم: محمد حسن لطفی تبریزی

ناشر: انتشارات طرح نو

عنوان کتاب حاضر در دستنوشته‌های یونانی «درسهایی درباره طبیعت» است و مشتمل بر هشت کتاب می‌باشد. خاستگاه کتاب نوشته‌هایی است که ارسطو برای درسهای خود در مدرسه آماده کرده بود. آقای دکتر لطفی این ترجمه را با مقابله چهار ترجمه آلمانی و انگلیسی انجام داده‌اند. در مواردی که جملات ارسطو بسیار موجز و بفرج بوده، زیرنویسهایی از تفسیر «راس» و «پرائتل» بر کتاب افزوده شده که فهم را برای خواننده آسانتر می‌نماید.

لازم به ذکر است که ترجمه‌ای از این کتاب توسط دکتر علی اکبر فرورقی در سال ۱۳۵۸ منتشر شد که البته ناتمام می‌باشد (انتشارات دانشگاه شهید بهشتی) ترجمه دیگری از این کتاب توسط دکتر مهدی فرشاد در سال ۱۳۶۳ منتشر گردید (انتشارات امیرکبیر) که بر اساس ترجمه انگلیسی دیوید راس می‌باشد.

نام کتاب: اخلاق نیکوماخوس

مؤلف: ارسطو

مترجم: محمد حسن لطفی تبریزی

ناشر: انتشارات طرح نو

از ارسطو درباره تعالیم اخلاقی سه کتاب در دست داریم که عبارتند از: ۱- اخلاق نیکوماخوس (کتاب حاضر) که گویا پسر ارسطو با همکاری یکی از شاگردان (تنوفراست) از جلسات درس استاد فراهم آورده. ۲- کتاب اخلاق ادموس که یکی دیگر از شاگردان ارسطو بنام ادموس از تقریرات استاد فراهم آورده ۳- کتاب، اخلاق کبیر که البته بسیار کوچکتر از دو کتاب دیگر است و مجموعه‌ای از خلاصه نظریات اخلاقی ارسطو است. کتاب اخلاق نیکوماخوس مفصل تر و منظم تر از دو کتاب دیگر است و شاید نخستین کتاب منظم و منسجم در تشریح فلسفه اخلاق باشد و بدین جهت از مراجع درجه اول در فلسفه اخلاق می‌باشد. از این کتاب قبلاً دو ترجمه کامل و یک ترجمه ناتمام به زبان فارسی عرضه شده است که نخست توسط دکتر، ابولقاسم پورحسینی (انتشارات دانشگاه تهران ج اول ۱۳۵۶ و جلد دوم ۱۳۶۸)، دیگری توسط مهندس رضا مشایخی (انتشارات دهخدا ۱۳۶۴) و سوم ترجمه ۴-ع - احمدی (در کتاب فلسفه اجتماعی - انتشارات علمی و فرهنگی ۱۳۶۲ که ترجمه ۵ فصل می‌باشد).

آقای دکتر لطفی این کتاب را براساس ترجمه آلمانی فرانتس دیرل مایر (چاپ ۱۹۸۳) ترجمه نموده‌اند و برای مقابله از ترجمه آلمانی اولوف کیگن (چاپ ۱۹۹۸) و ترجمه انگلیسی راس (چاپ ۱۹۶۳) استفاده نموده‌اند.

مجید حمیدزاده جباری